

کارنامه علوم و فنون مخطوطات در ایران

سید مصطفی
مطبعه چی اصفهانی

گاهنامه: «مجموعه رسائل خطی فارسی»، (دفتر اول ۱۳۶۸-
دفتر دوازدهم ۱۳۹۲)

اهتمام به تاریخ علوم و فنون، منظومه‌ای از یک دانش خاص را ترسیم می‌کند که چگونگی بدایت، مراحل رشد، طبقات، شاخه‌های آن علم، آراء و نظرات مطرح شده در آن و سهم دانشوران هر مرحله در بالندگی آن علم و وضعیت کنونی هر علم به نحوی مطلوب آشکار می‌گردد و دانشوران درمی‌یابند که کوشش گذشتگان چه بنای باشکوهی را استوار ساخته و کاستی‌های پیشینیان چه بوده و بایستگی‌های امروز در آن شاخه علم چه می‌تواند باشد. بنابراین به منظور تمهیدی بر تدوین تاریخ علوم و فنون مخطوطات در یکصد سال اخیر، نشریات، گاهنامه‌ها، ویژه‌نامه‌ها، یادنامه‌ها، همایش‌ها و... که به این موضوع پرداخته‌اند معرفی خواهند شد. از این جمله است «مجموعه رسائل خطی فارسی» که به همت حضرت استاد نجیب مایل هروی (حفظه الله) در بنیاد پژوهش‌های آستان قدس بنیان نهاده شد و با همکاری گروه تصحیح متون آن بنیاد، رساله‌های فارسی خطی محفوظ در کتابخانه آستان قدس و دیگر کتابخانه‌ها به تدریج تصحیح و در قالب دفترهای اول تا دوازده از ۱۳۶۸ تا ۱۳۹۲ ش، مجموعاً در ۳۱۳۳ صفحه وزیری منتشر شد.

اکنون گزارشی از دفاتر مذکور به دانشوران علوم و فنون مخطوطات تقدیم می‌شود.

مجموعه رسائل خطی فارسی (دفتر اول)؛ گروه تصحیح متون معارف اسلامی، مشهد، بنیاد پژوهش‌های آستان قدس، ۱۳۶۸، وزیری ۲۰۰ ص. *گنجینه گاه‌علوم آستان قدس و مطالعات فرهنگی*
۱. اسرار الوحی، مؤلف مجهول، تصحیح علی اکبر الهی خراسانی. ص ۳ تا ۱۷.

تصحیح نسخه فارسی از مجموعه خطی ش ۱۷۰۹ کتابخانه اسعد افندی ترکیه به نام اسرار الوحی که ترجمه‌ای است به فارسی از حدیث معراجیه توسط مترجمی مجهول که ظاهراً در ۷۲۳ ق کتابت شده است. متن عربی حدیث نیز به نقل از ارشاد القلوب دیلمی و بحار الانوار مجلسی ضمیمه شده است.

۲. رساله حجازیه، ابوالاشراف محمد بن حسین بن علی حسینی یزدی م ۷۶۲ ق، تصحیح محمد جعفر یاحقی. ص ۲۷ تا ۴۵.

تصحیح رساله‌ای فارسی در ضمن نسخه ش ۴۲۸۹ آستان قدس که سفرنامه‌ای است از یزد به مکه و مدینه از طریق عراق و شرح کاستی‌ها و نواقص حج که به خط محمد سجستانی در ۷۶۵ ق کتابت شده است.

۳. تفسیر کلمة التحلیل (تهلیلیه)، سید عزیزالله حسینی اردبیلی قرن ۱۰ ق، تصحیح نجیب مایل هروی. ص ۴۶ تا ۵۹.

شرحی بر احوال و آثار مؤلف و تصحیح نسخه فارسی ش ۹۳۲ آستان قدس (نک: فهرست آستان قدس، ج ۴، ص ۲۲۰) و نسخه‌ای نزد مصحح در مباحث وجود از نظرگاه حکمی و عرفانی.

۹. مخمس طغرا در مدح امام علی (ع)، طغرای مشهدی ۱۰۷۸م ق، تصحیح محمدرضا اظهري. ص ۱۶۸ تا ۱۸۲.

تصحیح رساله فارسی از مجموعه خطی ش ۴۳۴۱ کتابخانه ملک که مخمس بلندی است در ۱۱۸ بند.

۱۰. نامه‌های تاریخی، تصحیح نجیب مایل هروی. ص ۱۸۳ تا ۱۹۴.

سواد مکتوباتی فارسی بر هامش مجموعه خطی ش ۴۳۴۱ کتابخانه ملک شامل: ۱. فرمان شاه طهماسب ۹۴۸م ق به حاکم هرات جهت استقبال از همایون پادشاه هندوستان. ۲. فتح‌نامه ایروان در شرح فتوحات شاه صفی بهادر خان در ۱۰۴۵م ق در خطه قفقاز. ۳. مکتوبی که نصیرای همدانی به فرمان شاه عباس ۱۰۳۸م ق به حاکم دارالسلام بغداد نوشته است.

۱۱. مثلث قطرب، علی بن احمد قطرب ۲۰۶م ق، مرتضی رحیمی. ص ۱۹۵ تا ۲۰۰.

معرفی و عکس ۴ صفحه نسخه فارسی محفوظ در کتابخانه مسجد جامع بشرویه که ظاهراً در قرن ۸م ق کتابت شده و شامل برخی کلمات عربی است که از حیث لفظ واحد و برحسب اعراب مختلف آنها واجد سه معنا می‌باشند و ذکر معنای فارسی آنها.

مجموعه رسائل خطی فارسی (دفتر دوم)، گروه تصحیح متون معارف اسلامی، مشهد، بنیاد پژوهش‌های آستان قدس، ۱۳۶۸، وزیری ۲۰۷ ص.

۱. تهلیلیه، محقق دوانی ۹۰۸م ق، تحقیق سیداحمد تویسرکانی. ص ۹ تا ۳۹.

تصحیح مجدد رساله فارسی از مجموعه خطی ش ۱۸۳۶ و ش ۳۷۴۱ کتابخانه مجلس و ش ۹۵۴۳ آستان قدس در مفهوم و مراتب توحید. این رساله در ۱۳۴۳ ش توسط استاد واعظ جوادی تصحیح و در مجله توحید در تهران منتشر شد.

۲. رساله شمع، جلال‌الدین خوافی زنده در ۷۵۴م ق، تصحیح محمدجعفر یاحقی. ص ۴۲ تا ۵۰.

تصحیح رساله فارسی از مجموعه خطی ش R.۱۳.۴۴۴ کتابخانه

تصحیح نسخه فارسی ش ۵۹ تفسیر آستان قدس در شرح کلمه لا اله الا الله که به خط محمد آیتی در ۹۶۳م ق کتابت شده است.

۴. رساله در تحقیق عدالت، محقق دوانی ۹۰۸م ق، تصحیح نجیب مایل هروی، ص ۶۰ تا ۷۲.

تصحیح رساله‌ای فارسی از مجموعه خطی ش ۱۱۰-۱۱۱ و ش ۷۲۲۳ آستان قدس در باب عدالت.

این رساله در کتاب ذیل نیز تصحیح و منتشر شده است: «احیاگر میراث، یادنامه استاد عبدالله نورانی (م ۱۳۹۰ش)، به اهتمام احد فرامرز قراملکی و مستانه کاکایی، تهران، خانه کتاب، (۱۳۹۱). تصحیح «رساله‌ای در عدالت»، جلال‌الدین محمد بن اسعد دوانی (م ۹۰۸م ق)، به کوشش سحر کاوندی، ص ۵۱۹ تا ۵۴۴. (تصحیح رساله فارسی مذکور طبق نسخه ش ۵۱۸۰/۴۲ کتابخانه مجلس و ش ۱۰۷۵ آستان قدس و ش ۱۰۲۱/۵ دانشگاه تهران انجام شده که در آن به تصحیح و نشر این رساله توسط استاد مایل هروی در سال ۱۳۶۸ش اشاره نشده است).

۵. تحفة العباسیة، ابوالقاسم جیلانی قمی ۱۲۳۱م ق، تصحیح مرتضی رحیمی. ص ۷۳ تا ۱۰۷.

تصحیح نسخه فارسی ش ۲۷۱۱ آستان قدس (نک: فهرست آستان قدس، ج ۵، شماره ۵۴۳). رساله‌ای است که میرزای قمی به درخواست عباس میرزای قاجار (م ۱۲۱۲م ق) در تشویق مردم به جنگ بالشکر متجاوز روس به صورت سؤال و جواب تألیف کرده است.

۶. الانصاف فی بیان الحق والاعتساف، فیض کاشانی ۱۱۹۱م ق، تصحیح نجیب مایل هروی، ص ۱۰۹ تا ۱۱۹.

تصحیح رساله فارسی و عربی طبق نسخه موجود نزد محقق و با لحاظ چاپ سنگی کتاب ارشاد القلوب دیلمی محشی به رساله الانصاف که در ۱۲۸۵م ق در بمبئی به طبع رسیده است.

۷. ترجمه شذور الذهب، میرفندرسکی ۱۰۵۰م ق، تصحیح زهرا گواهی. ص ۱۲۰ تا ۱۳۶.

تصحیح نسخه فارسی کتابخانه الهیات مشهد در علم اکسیرو کیمیا.

۸. کشف الاسرار، حسین الهی اردبیلی ۹۳۶م ق، تصحیح نجیب مایل هروی. ص ۱۳۷ تا ۱۶۷.

- ترینیتی دانشگاه کمبریج انگلیس که رساله‌ای ادبی است در باب شمع.
۳. بیان الحقائق، رشیدالدین فضل‌الله همدانی م ۷۱۸ ق، نجیب مایل هروی. ص ۵۱ تا ۶۹.
- تصحیح دورساله فارسی: رساله هفتم «در بیان حقیقت الوان و تفسیر آیت‌الله نور السماوات و الارض» و رساله نهم «در بیان فواید زیارت تربت بزرگان» از کتاب بیان الحقائق اثر خواجه رشیدالدین که شامل ۱۷ رساله بوده که تاکنون فقط دو رساله فوق‌الذکر یافت شده که عبدالحججه بلاغی در کتاب یعسوب، ص ۷۱۲ و استاد ایرج افشار در فرهنگ ایران زمین، جلد ۲۳، ص ۷۳ چاپی عکسی از آن به دست داده‌اند که مبنای تصحیح قرار گرفته است.
۴. سته ضروریه، محمد بن محمدرضا قمی، تصحیح مرتضی رحیمی ارسنجانلی. ص ۷۱ تا ۹۰.
- تصحیح نسخه فارسی ش ۱۴۳ «حکمت» آستان قدس. (نک: فهرست آستان قدس، ج ۱، ص ۴۵) در اثبات امامت. مؤلف از شاگردان علامه مجلسی م ۱۱۱۰ ق بوده است.
۵. زیبیق، میرفندرسکی م ۱۰۵۰ ق، تصحیح زهرا گواهی. ص ۹۳ تا ۱۰۳.
- تصحیح رساله فارسی ش ۱۹۳۲۳ از مجموعه خطی ش ۱۲۵۲ کتابخانه الهیات مشهد در علم شیمی و کیفیت تجزیه و ترکیب عناصر طبیعی به خصوص جیوه و گوگرد.
۶. مختصر وحیدی در عروض، مولانا وحیدی م ۹۲۴ ق، تصحیح محمد علی دوست. ص ۱۰۵ تا ۱۴۶.
- تصحیح نسخه فارسی ش ۲۸۸۵ کتابخانه ملی تبریز در علم عروض که در ۸۵۰ ق کتابت شده است.
۷. تفسیر سوره یس، مؤلف مجهول، تصحیح غلامحسین حجتی نیا. ص ۱۴۷ تا ۲۰۵.
- تصحیح نسخه فارسی ش ۱۲۶۲ آستان قدس، کتابت ۸۹۷ ق که تفسیری عرفانی است از سوره یس و مؤلف آن ظاهراً از عرفای قرن ۹ ق بوده است.
- مجموعه رسائل خطی فارسی (دفتر سوم)، زیر نظر نجیب مایل هروی، مشهد، بنیاد پژوهش‌های آستان قدس، ۱۳۷۲، وزیری ۲۸۰ ص.
۱. مجمع التهانلی و محضر الامانی، محمد طوسی قرن ۹ ق، تصحیح نجیب مایل هروی. ص ۹ تا ۴۳.
- تصحیح نسخه فارسی ش ۴۷۷ کتابخانه ملک در شرح واقعه سوء قصد به سلطان شاهرخ تیموری در هرات در روز جمعه ۲۳ ربیع الاخره ۸۳۰ ق.
۲. وجیزه در تحقیق روح، غیاث‌الدین منصور دشتکی ۹۴۹ ق، تصحیح محمد حاجی آبادی. ص ۴۵ تا ۵۴.
- تصحیح رساله فارسی از مجموعه خطی ش ۱۴۶۲ آستان قدس در باب روح و بقا و فنای آن بعد از مرگ کالبد مادی.
۳. عشقیه، مؤلف مجهول، تصحیح سیدجلیل ساغروانیان. ص ۵۵ تا ۱۳۵.
- تحقیق در نسبت رساله به قطب‌الدین شیرازی و اینکه کدام قطب‌الدین مراد بوده؟ و معرفی مفصل و تصحیح رساله‌ای فارسی از مجموعه خطی ش ۴۰۵۶/۲۸ کتابخانه ملک در بیان عشق و خصائص آن از منظر عرفا و صوفیه که ظاهراً بعد از ۸۳۴ ق تألیف شده است.
۴. معراج الخیال، تجلی شیرازی زنده در ۱۰۷۲ ق، تصحیح محسن ناجی نصرآبادی. ص ۱۳۶ تا ۱۵۲.
- تصحیح رساله منظوم فارسی از مجموعه خطی ش ۴۴۹۲ آستان قدس در بیان عارفانه احوال عشق و عقل و هوس.
۵. تشریقات، عبدالرزاق لاهیجی م ۱۰۷۲ ق، تصحیح غلامرضا پرنده و موسی رضا باشتینی. ص ۱۵۳ تا ۲۱۲.
- تصحیح رساله فارسی عرفانی «تشریقات» طبق ۳ نسخه آستان قدس در توحید و عدالت و محبت.
۶. رساله یوحنا، یوحنا بن اسرائیل مصری، تصحیح محمدرضا اظهري. ص ۲۱۳ تا ۲۲۷.
- بحثی در انتساب رساله به مؤلف، معرفی نسخ متعدد آن و معرفی و تصحیح آن طبق نسخه فارسی ش ۶۱۶۹۴۲ کتابخانه ملک در ابطال مذاهب اهل سنت و اثبات حقانیت تشیع.

۷. ترجمه منظوم نامه امام رضا (ع) م ۲۰۳ ق به عامر بن زروامهر، میرزا علی منشی باشی م ۱۳۴۵ ق، تصحیح محمد رضا اظهري. ص ۲۲۹ تا ۲۴۱.
- تصحیح ترجمه فارسی مذکور طبق نسخه محفوظ نزد خاندان مؤلف.
۸. رساله در جبر و اختیار، ملافتح الله وفایی شوشتری م ۱۳۰۴ ق، تصحیح غلامحسین حجتی نیا. ص ۲۴۳ تا ۲۶۲.
- تصحیح نسخه فارسی ش ۵۷۶ آستان قدس در جبر و اختیار.
۹. ذیلی بر رساله شمع (از خلال کندوکاوی در مجموعه «رسائل فارسی»، دفتر دوم)، اصغرارشاد سرابی. ص ۲۶۳ تا ۲۷۳.
- ملاحظات بر تصحیح رساله شمع توسط محمدجعفر یاحقی که در دفتر دوم رسائل فارسی ص ۴۱ درج شده بود.
۱۰. تأملی بر عروض وحیدی، حسین مدرسی. ص ۲۷۴ تا ۲۷۷.
- ملاحظات بر تصحیح رساله عروض وحیدی توسط محمد علی دوست که در دفتر دوم رسائل فارسی ص ۱۰۵ درج شده بود.
۱۱. نامه شاهرخ میرزا به ملک ناصرالدین حاکم مسعد. تصحیح ابراهیم عرب پور.
- سواد مکتوب ش ۲۸۴۶ کتابخانه ملک که نامه ای است در باب فقدان امنیت راه های ارتباطی مکه و مدینه و عتبات که در ۸۴۳ ق کتابت شده است.
- مجموعه رسائل خطی فارسی (دفتر چهارم)، زیر نظر نجیب مایل هروی، مشهد، بنیاد پژوهش های آستان قدس، ۱۳۷۴، وزیر ۳۳۲ ص.
۱. مرآة التائبین، میرسید علی همدانی م ۷۸۶ ق، تصحیح نجیب مایل هروی. ص ۷ تا ۷۴.
- تصحیح نسخه فارسی ش ۴۱۹۰ و ش ۴۲۱۶ و ش ۴۲۵۰ کتابخانه ملک در حقیقت توبه، وجوب، شرایط و کیفیت آن کتابت ۹۰۷ ق.
۲. تعریف چهل ستون، محمد بیک فرصت م ۱۰۷۹ ق، تصحیح محسن ناجی نصرآبادی. ص ۷۵ تا ۸۳.
- تصحیح نسخه فارسی ش ۶۴۷۱ کتابخانه ملک که شامل ۶۷ بیت در وصف عمارت چهل ستون اصفهان است.
۳. مکارم الاخلاق، خواند میر م ۹۴۲ ق، تصحیح محمد اکبر عشیق. ص ۸۴ تا ۲۱۸.
- شرحی بر احوال و آثار خواند میر و معرفی و تصحیح رساله فارسی مکارم الاخلاق وی طبق نسخه موزه بریتانیا کتابت ۹۶۵ ق و نسخه خال محمد خسته کتابت ۱۰۷۸ ق که در شرح احوال امیر علی شیر نوایی م ۹۰۶ ق تألیف شده است.
۴. اختلافات هجاء قرآنی، ابوبکر احمد بن حسین بن مهران نیشابوری م ۳۸۱ ق، تصحیح سید جلیل ساغروانیان. ص ۲۱۹ تا ۲۵۸.
- تصحیح نسخه فارسی ش ۳۰۸۱ آستان قدس و ش ۹۱۰ و ش ۴۰۳ کتابخانه گوهرشاد که در باب رسم الخط قرآن تألیف شده است.
۵. آزادی خواجه سرایان، میرزا عبدالله افندی قرن ۱۰ و ۱۱ ق، تصحیح سید حمید سیدی. ص ۲۵۹ تا ۳۲۳.
- شرحی بر احوال و آثار افندی و تصحیح نسخه فارسی ش ۱۸۵۳ کتابخانه ملک کتابت ۱۱۰۹ ق در باب چگونگی و اقسام و شرایط آزادی بردگان.
۶. شاعری گمنام از قرن پنجم هجری، ظهیرالدین بسطامی، تصحیح محسن ناجی نصرآبادی. ص ۳۲۴ تا ۳۳۲.
- اثبات اینکه «ضیاء الدین بسطامی» و «عمر بن محمد بسطامی» و «ظهیرالدین بسطامی» یک تن هستند که فقیه عارف شاعر قرن ۵ ق بوده و ذکر نمونه هایی از شعری با لحاظ نسخه ش ۳۹۶۶ کتابخانه ملک کتابت ۶۶۰ ق.
- مجموعه رسائل خطی فارسی (دفتر پنجم)، زیر نظر نجیب مایل هروی، مشهد، بنیاد پژوهش های آستان قدس، ۱۳۷۸، وزیر ۲۲۸ ص.
۱. متن کامل هفت بند در ستایش مولای متقیان علی (ع)، حسن کاشی قرن ۷ و ۸ ق، تصحیح نجیب مایل هروی. ص ۷ تا ۱۶.
- تصحیح نسخه آستان قدس شامل ۹۰ بیت فارسی در مدح حضرت امیر (ع).
۲. اسرار الوحی، عزیز نسفی، تصحیح مهري معصومی. ص ۱۷ تا ۱۱۰.
- بحثی در انتساب رساله به عزیز نسفی قرن ۷ ق یا میرسید علی

- همدانی م ۷۸۶ق، معرفی تفصیلی نسخ آن و تصحیح آن طبق نسخه ش ۴۲۵۰/۷ کتابخانه ملک که رساله‌ای است عرفانی شامل متن ترجمه و شرح احادیث قدسی.
۳. فرمان شاه طهماسب صفوی (۹۳۰-۹۸۴ق) در امور کشورداری، تصحیح محسن ناجی نصرآبادی. ص ۱۱۱ تا ۱۱۸.
- تصحیح مکتوبی از نسخه ش ۴۳۰۱ آستان قدس که فرمانی است شاهانه در چگونگی اداره امور کشور.
۴. حدود الاشیاء، مؤلف مجهول، تصحیح الهه روحی دل. ص ۱۱۹ تا ۱۳۰.
- تصحیح رساله‌ای فارسی از مجموعه خطی ش ۴۸۱۱ کتابخانه ایاصوفیا در ترکیه که در ۸۶۱ق کتابت شده و به صورت سؤال و جواب، حدود و ماهیت اشیاء و امور را تعریف کرده است.
۵. رساله صیدیه حزین لاهیجی م ۱۱۸۱ق، تصحیح ابراهیم عرب پور. ص ۱۳۵ تا ۲۰۲.
- شرحی بر احوال مؤلف و معرفی نسخ رساله و تصحیح آن طبق نسخه ش ۹۷۲۴ آستان قدس در احکام صید، معرفی انواع حیوانات و بیان حرمت و حلیت آنها، قوای حیوانیه و نحوه حصول و حقیقت آن.
۶. آداب قشون رساله‌ای در سیاست نظام ارتشی، علی بن محمد تبریزی، تصحیح منصور جغتایی. ص ۲۰۳ تا ۲۲۸.
- تصحیح نسخه فارسی ش ۲۳۴۹ کتابخانه ملک که در ۱۲۸۳ق در چگونگی نظامات قشون و قوای نظامی تألیف و به ناصرالدین شاه پیشکش شده است.
- مجموعه رسائل خطی فارسی (دفتر ششم)، گروه تصحیح متون معارف اسلامی، مشهد، بنیاد پژوهش‌های آستان قدس، ۱۳۸۰، وزیری ۱۴۲ ص.
۱. رساله قوسیه، مؤلف مجهول، تصحیح ابراهیم عرب پور. ص ۷ تا ۱۹.
- تصحیح رساله‌ای فارسی از مجموعه خطی ش ۵۸۰۰ کتابخانه ملک در اصول و قواعد تیراندازی که ظاهراً در قرن ۱۰ و ۱۱ق تألیف شده است.
۲. منتخب رساله جهانشاهی در اثبات وجود صاحب الزمان (ع)،
- محمد صالح خلخالی م ۱۱۷۵ق، تصحیح غلامرضا پرنده. ص ۲۱ تا ۲۶.
- تصحیح رساله‌ای فارسی از مجموعه خطی ش ۵۸۵۸ کتابخانه ملک در مسئله مهدویت.
۳. نامه شاه طهماسب (۹۳۰-۹۸۴ق) به پادشاه هندوستان، تصحیح سید حمید سیدی. ص ۲۷ تا ۳۲.
- سوادنامه ش ۴۱ از مجموعه خطی ش ۶۱۰۰ کتابخانه ملک در سرکوب شورش یاغیان افغان.
۴. شاهنامه محمدحسن خان قاجار، میرزا طبیب هزارجریبی (طوفان) م ۱۱۹۰ق، محسن ناجی نصرآبادی. ص ۳۳ تا ۴۹.
- تصحیح رساله‌ای منظوم در ۳۲۹ بیت از مجموعه خطی ش ۵۰۱۴/۶ کتابخانه ملک در شرح احوال و جنگ‌های محمدحسن خان قاجار م ۱۱۷۱ق در دوره نادرشاه (۱۱۴۸-۱۱۶۰ق).
۵. گل نامه، محمد رضا میرزا (افسر) م ۱۲۷۷ق، تصحیح منصور جغتایی. ص ۵۱ تا ۹۰.
- تصحیح نسخه فارسی کتابخانه ملک (نک: میکروفیلم ش ۸۴۰۰ آستان قدس) که رساله‌ای است منظوم شامل پاره‌ای حکایات انتقادآمیز درباره رفتار بعضی از درباریان محمدشاه قاجار.
۶. رساله در تقسیم علوم، مؤلف مجهول، تصحیح الهه روحی دل. ص ۹۱ تا ۱۰۵.
- تصحیح نسخه فارسی کتابخانه مجلس (نک: فهرست مجلس، ج ۱۳، ص ۳۱۱) در طبقه‌بندی علوم با نگرشی فلسفی.
۷. واجبات، مؤلف مجهول، تصحیح عبدالله غفرانی. ص ۱۰۷ تا ۱۱۵.
- تصحیح نسخه فارسی ش ۷۹۵ کتابخانه وزیری یزد کتابت ۹۸۱ق در امهات احکام فقه از قبیل واجبات و احکام نماز.
۸. المختارات من الرسائل، تصحیح سید هادی میرآقایی. ص ۱۱۷ تا ۱۴۲.
- ملاحظات است بر مقاله محسن ناجی نصرآبادی در دفتر چهارم مجموعه رسائل فارسی ص ۳۲۴ که ادعا شده بود ظهیرالدین بسطامی همان ضیاء الدین عمر بن محمد است و اثبات اینکه

۶۱۴ و ش ۴۸۰۵ آستان قدس (نک: فهرست آستان قدس، ج ۷، ص ۵۵۷) در صفات و احوال عشق.

۷. کتابچه سبزواری (دوره ناصری)، تصحیح رضا نقدی. ص ۱۵۹ تا ۱۸۹.

تصحیح رساله فارسی از مجموعه ش ۴۳۳۰ کتابخانه ملک در جغرافیای طبیعی و انسانی سبزواری که ظاهراً در ۱۲۹۶ ق کتابت شده است.

۸. کتابچه نفوس بالاخواف و کتابچه عدد نفوس و مزارع پایین خواف از مجموعه ناصری. ص ۱۹۱ تا ۲۰۲.

تصحیح رساله فارسی از مجموعه خطی ش ۴۳۳۰ کتابخانه ملک که ظاهراً در ۱۲۹۶ ق در جغرافیای طبیعی و انسانی خطه خواف خراسان تألیف شده است.

۹. وقف نامه مدرسه علمیه زهان، تصحیح محمدرضا قصابیان. ص ۲۰۳ تا ۲۲۲.

سواد وقف نامه مدرسه مذکور در قاین خراسان که در ۱۳۰۶ ق تحریر شده است.

۱۰. وقف نامه مسجد جامع دشت بیاض، تصحیح سیدمحسن حسینی. ص ۲۲۳ تا ۲۳۵.

سواد وقف نامه مسجد مذکور در قاین خراسان که در ۹۲۰ ق تحریر شده است.

۱۱. تعداد نوادر، طغرای مشهدی م ۱۱۰۰ ق، تصحیح موسی الرضا. ص ۲۳۶ تا ۲۴۴.

تصحیح نسخه فارسی ش ۲۳۱۶ کتابخانه ملک در وصف منازل و مناظر طبیعی کشمیر. این رساله در ۱۸۷۶ م در کانپور هند طبع سنگی شده است.

۱۲. مناظره تیر و آهو، عتیقی تبریزی م ۷۴۱ ق، تصحیح سیدرضا صداقت حسینی. ص ۲۴۵ تا ۲۵۲.

تصحیح مناظره منظوم فارسی مذکور بر اساس چاپ عکسی نسخه سفینه تبریز توسط کتابخانه مجلس.

که آن دو، دو شخصیت متفاوت اند و شرحی بر احوال ظهیرالدین بسطامی از فضایی دربار آل خجند در قرن ۶ ق در اصفهان و تصحیح برخی رسائل متبادله بین او و صدر سعید کمال الاسلام عبدالله خجندی به نقل از «المختارات من الرسائل» (کتابت ۶۹۳ ق) که توسط استاد ایرج افشار به صورت عکسی منتشر شده است.

مجموعه رسائل خطی فارسی (دفتر هفتم)، گروه تصحیح متون معارف اسلامی، مشهد، بنیاد پژوهش‌های آستان قدس، ۱۳۸۵، وزیری ۲۵۲ ص.

۱. مناظره سمع و بصر، ابوالمجد محمد بن مسعود تبریزی، محسن ناجی نصرآبادی. ص ۷ تا ۲۶.

تصحیح رساله فارسی مناظره سمع و بصر طبق چاپ عکسی نسخه سفینه تبریز که در ۷۱۷ ق کتابت شده است.

۲. تحقیق مسئله بدا، ملامیرزا محمد شیروانی اصفهانی ۱۰۹۸ ق، منصور ستایش. ص ۲۷ تا ۴۱.

تصحیح نسخه فارسی ش ۶۰۷۱ کتابخانه ملک در باب بدا.

۳. تاریخ لشکرکشی ایران به هند، حزین لاهیجی م ۱۱۸۱ ق، تصحیح ابراهیم پورعرب. ص ۴۲ تا ۸۴.

تصحیح رساله‌ای فارسی از مجموعه خطی ش ۹۷۲۴ آستان قدس در ذکر ۲۱ بار لشکرکشی ایران به هندوستان.

۴. نورالهدایة، جلال‌الدین محمد بن سعدالدین دوانی کازرونی م ۹۰۸ ق، تصحیح عبدالله غفرانی و عفت قمری. ص ۸۵ تا ۱۰۶.

تصحیح رساله‌ای فارسی از مجموعه خطی ش ۲۱۵۹۴ و ش ۱۱۸۶۳ آستان قدس و لحاظ طبع سنگی کتاب «خصائص الوحی المبین، تهران، ۱۳۱۱ ق» در توحید و نبوت و امامت.

۵. سبیل الرشاد فی اصول الدین، شیخ عباس بن محمدرضا قمی م ۱۳۵۹ ق، تصحیح عبدالله غفرانی. ص ۱۰۷ تا ۱۳۰.

تصحیح رساله فارسی مذکور طبق طبع سنگی ۱۳۲۵ ق تهران در اصول عقاید شیعی.

۶. رساله ناظم مناظم، مولانا سائل همدانی م ۹۴۰ ق، تصحیح مرتضی عمرانی. ص ۱۳۱ تا ۱۵۷.

شرحی بر احوال و آثار مؤلف و معرفی و تصحیح نسخه فارسی ش

- فارسی ش ۵۱ کتابخانه الهیات تهران و ش ۸۱۷ شاه چراغ شیراز.
۷. دلایل قرآنی در رد مقاله همدانی، سیدحسین عرب باغی ارومی ۱۳۶۹ق، تصحیح عبدالله غفرانی. ص ۱۹۳ تا ۲۰۶.
- تجدید طبع رساله «دلایل» چاپ تبریز در ۱۳۴۵ق در اثبات تحریف انجیل و تورات برخلاف رأی میرزا اسماعیل همدانی، «ناظم مدرسه امریکایی همدان» که تورات و انجیل کنونی را تحریف ناشده می‌دانسته است.
۸. لذت نامه، شرف‌الدین علی شیرازی قرن ۱۱ق، تصحیح ابراهیم عرب‌پور. ص ۲۰۷ تا ۲۴۰.
- تصحیح نسخه فارسی ش ۵۸۴۱ کتابخانه ملک در تشریح لذات نه‌گانه و نصایح اخلاقی.
۹. صورت سان عموم اهالی آستانه مقدسه ۱۲۹۷ق، محمدتقی رکن‌الدوله، تصحیح رضا نقدی. ص ۲۴۱ تا ۲۷۵.
- تصحیح نسخه فارسی ش ۴۹۲۱ دانشگاه تهران تألیف ۱۲۹۷ق در باب تشکیلات دیوانی و مناصب اداری آستان قدس رضوی.
۱۰. مرآة الفتوح، طغرای مشهدی م ۱۰۷۸ق، تصحیح محمدعلی علی‌دوست. ص ۲۷۷ تا ۲۹۰.
- تصحیح نسخه فارسی ش ۲۳۶۱ کتابخانه ملک که گزارش فتح بلخ و بدخشان در ۱۰۵۷ق توسط پادشاهان هند است. این رساله در ضمن «کلیات طغرا» به تصحیح سیدرفعت علی رفعت در ۱۲۲۶ق در کانپور هند طبع سنگی شده است.
۱۱. فرمانی از نادر پیرامون تولید مسجد گوهرشاد، تصحیح سیدمحسن حسینی. ص ۲۹۱.
- سواد فرمان نادرشاه (۱۱۴۲-۱۱۶۰ق) در ۱۱۴۷ق در باب تولید مسجد گوهرشاد مشهد.
- مجموعه رسائل خطی فارسی (دفتر نهم)، گروه تصحیح متون معارف اسلامی، مشهد، بنیاد پژوهش‌های آستان قدس، ۱۳۸۸، وزیری ۳۲۳ ص.
۱. ترجمه مناظره ابن ابی جمهور احسائی زنده در ۹۰۶ق، جلال‌الدین کاشانی زنده در ۱۰۰۱ق، تصحیح ابراهیم عرب‌پور. ص ۵ تا ۷۶.
- شرحی بر احوال احسائی و فاضل هروی که در باب امامت مناظره
- مجموعه رسائل خطی فارسی (دفتر هشتم)، گروه تصحیح متون معارف اسلامی، مشهد، بنیاد پژوهش‌های آستان قدس، ۱۳۸۷، وزیری ۲۹۵ ص.
۱. نذر صرف اموال، محمدباقر حسینی استرآبادی مشهور به میرداماد م ۱۰۴۰ق، تصحیح عبدالله غفرانی. ص ۵ تا ۹۰.
- اشاره‌ای به احوال و آثار میرداماد و تصحیح نسخه فارسی ش ۴۷۶ موسسه آیت‌الله بروجردی (نک: فهرست موسسه مذکور، ج ۲، ص ۳۰۰) در رقم که رساله‌ای است فقهی در باب نذر.
۲. رساله در بیان دل و ماهیت آن، فرید مسعود ابوبکر عمر صلاح بخاری، تصحیح محمدرضا راشد محصل. ص ۹۱ تا ۱۳۲.
- معرفی مجموعه فارسی عکسی ش ۳۹۸۴ دانشگاه تهران که شامل ۱۳ رساله عرفانی است و معرفی تفصیلی و تصحیح رساله «در بیان دل و ماهیت آن» از آن مجموعه و بحثی در مؤلف آن.
۳. رساله صیغ العقود، محمدجعفرآبادی م ۱۲۸۰ق، تصحیح مرتضی رحیمی. ص ۱۳۲ تا ۱۶۲.
- معرفی ۵۱ نسخه صیغ العقود از قرن ۹ به بعد. شرحی بر احوال و آثار محمدجعفرآبادی و تصحیح رساله فارسی وی طبق نسخه ش ۱۳۶۳ دانشکده الهیات مشهد. (نک: فهرست دانشکده الهیات، ج ۲، ص ۵۱۱ که در باب صیغ عقود شرعی است.)
۴. نامه جلال‌الدین اکبرپادشاه هند به شاه عباس (۹۹۶-۱۰۳۸ق) تصحیح منصور ستایش و منصوره ستایش. ص ۱۶۳ تا ۱۷۱.
- سواد نامه مذکور طبق نسخه مکاتیب ش ۳۸۴۶ کتابخانه ملک. (نک: فهرست ملک، ج ۷، ص ۹۲ در شرح فتوحات اکبرشاه)
۵. آداب البحث و المناظره، حسین شاه بقال م ۹۴۰ق، تصحیح سید محمدرضا رضاپور. ص ۱۷۳ تا ۱۸۳.
- معرفی رساله‌های فارسی در باب آداب بحث و مناظره از جمله رساله مذکور و تصحیح آن طبق ضمیمه نسخه مفتاح اللباب ش ۲۷۱ و نسخه ش ۹۷۱ آستان قدس.
۶. شرح رباعی ابوسعید ابوالخیر، قاضی نورالله شوشتری م ۱۰۱۹، تصحیح ابراهیم عرب‌پور. ص ۱۸۶ تا ۱۹۲.
- معرفی ۱۵ شرح مختلف رباعی مشهور ابوسعید (حورا به نظاره‌ی نگارم صف زد...)، تصحیح شرح قاضی نورالله بر آن طبق نسخه

- نموده‌اند و معرفی مترجم و نسخه‌های ترجمه مناظره و تصحیح آن طبق نسخه فارسی ش ۳۷۵ و ش ۷۴۹۸ آستان قدس.
۲. رساله الدرالفرید، حافظ طاهر بن عرب اصفهانی زنده در ۸۷۵ق، تصحیح سیدمحمد رضا رضاپور و زکیه دهشت. ص ۷۷ تا ۱۳۵.
- تصحیح نسخه فارسی ش ۲۳۲۳۹ و ش ۳۰۴۲ و ش ۳۰۸۰ آستان قدس و ش ۲۹۴ کتابخانه ملک در علم تجوید.
۳. نامه شاه طهماسب صفوی (۹۳۰-۹۸۴ق) به عادل شاه، تصحیح منصور ستایش و منصوره ستایش. ص ۱۳۶ تا ۱۴۲.
- سواد نامه مذکور طبق نسخه ش ۳۸۴۶ آستان قدس. عادل شاه از سلاطین شیعه هند بوده است.
۴. رساله در تشابه اعضا و جوارح به جامعه، مؤلف مجهول، به کوشش غلامرضا پرنده. ص ۱۴۳ تا ۱۴۸.
- تصحیح نسخه ش ۲۴۶۵ دانشگاه تهران در تشبیه بدن انسان به مملکتی که اعضا و جوارح افراد آن جامعه و عقل رهبران است و شکوه فردی از افراد جامعه به رهبر.
۵. سفرنامه سوم ناصرالدین شاه (۱۲۶۴-۱۲۷۵ق) به قم، تصحیح سیدمحسن حسینی. ص ۱۴۹ تا ۱۷۰.
- تصحیح نسخه فارسی ش ۱۰۴۲۹ آستان قدس که در ۱۳۰۰ق توسط محمدحسین شیرازی «کاتب السلطان» کتابت شده است.
۶. کتابچه باخزر از مجموعه ناصری، مؤلف مجهول، به کوشش سیدمحسن حسینی و سوسن نیکخو. ص ۱۷۲ تا ۱۸۰.
- تصحیح نسخه فارسی ش ۴۳۳۰ کتابخانه ملک که گزارشی است از جغرافیای طبیعی و انسانی خطه باخزر در خراسان که بین ۱۲۵۶ تا ۱۲۹۸ق کتابت شده است.
۷. وقف نامه یوسف سلطان خان الیچکی حاکم ترشیز، ابراهیم عرب‌پور. ص ۱۸۱ تا ۲۰۵.
- معرفی و سواد وقف نامه حاکم ترشیز در خطه خراسان (محفوظ در اداره اوقاف مشهد) کتابت ۱۱۰۳ق.
۸. توبه نامه مهدی قلی بیگ جغتایی م ۱۰۲۷ق، از منشآت ملا میر قاری گیلانی، تصحیح ابراهیم عرب‌پور. ص ۲۰۶ تا ۲۲۰.
- سواد توبه نامه مذکور طبق مجموعه خطی ش ۳۸۴۶ کتابخانه ملک در توبه مهدی قلی (از امرای دوره صفوی) از ذایل اخلاق و التزام به نهج صواب.
۹. سواد پروانچه کلیدداری آستانه مقدسه امام الجن والانس علی بن موسی الرضا(ع) به اسم سیادت پناه امیرنظام‌الدین عبدالکریم بابلکانی زنده در ۹۸۲ق. ص ۲۲۱ تا ۲۲۷.
- سواد فرمان ۹۸۲ق شاه طهماسب (۹۳۰-۹۸۴ق) در باب کلیدداری آستان قدس طبق مجموعه مکاتیب ش ۳۸۴۶ و ش ۶۳۲۳ کتابخانه ملک.
۱۰. تحدید مرز مریوان، نصرالله مهندس زنده در ۱۳۰۴ق، به کوشش رضا نقدی. ص ۲۲۸ تا ۲۵۸.
- تصحیح نسخه فارسی آستان قدس در باب سرحدات و مرزهای غربی ایران در زمان قاجار تألیف ۱۲۹۶ق.
۱۱. حکم شاه سلطان حسین صفوی (۱۱۰۵-۱۱۳۵ق) در انتصاب مدرس آستان قدس رضوی، تصحیح رجبعلی یحیایی. ص ۲۵۹ تا ۲۶۷.
- سواد سند ش ۱۳۳۱۷ آستان قدس مورخ ۱۱۳۳ق.
۱۲. هجویه قاضی نورالله شوشتری م ۱۰۱۹ق، سیدمحسن ناجی نصرآبادی. ص ۲۶۸ تا ۲۷۳.
- تصحیح هجویه فارسی قاضی نورالله بر علیه سیدحسن غزنوی که اشعاری در مدح خلفا گفته بود، طبق نسخه عرفات العاشقین.
۱۳. نامه‌ای به ممتاز العلماء م ۱۲۸۹ق، به کوشش عبدالله غفرانی. ص ۲۷۴ تا ۲۷۹.
- سوادنامه میراکبر شاه صاحب که در ۱۲۷۹ق به محمدتقی ممتاز العلماء در باب تهیه کتاب از عراق جهت کتابخانه‌ای در شهر لکهنو هند نوشته است.
۱۴. التحفة فی تحدید الکر، شیخ بهائی م ۱۰۳۰ق، تصحیح سیدرضا صداقت حسینی. ص ۲۸۰ تا ۳۲۳.
- شرحی بر احوال مؤلف و معرفی رسائلی که در باب مسئله فقهی کرتألیف شده و تصحیح رساله فارسی «التحفة» طبق نسخه ش ۳۹۵۱۸ آستان قدس و ش (۱۱) ۳۲۲۹ کتابخانه ملک و ش (۱۲) ۵۷۷۷ کتابخانه گهرشاد.

- مناقشات و معاهدات مرزی ایران و عثمانی که در ۱۳۰۰ ق کتابت شده است. این لایحه قبلاً در جلد ۲ «گزیده اسناد سیاسی ایران و عثمانی، تهران، وزارت خارجه» به طور ناقص و مغلوطنه طبع شده بود.
۶. زندگی خواجه میرزا محمد شفیع کدکنی (میرزای عالمیان) م ۱۰۱۷ ق و سواد اسنادی درباره او، به کوشش رضا نقدی. ص ۱۹۱ تا ۲۲۴.
- شرحی بر احوال خواجه میرزا محمد شفیع از صاحب منصبان دوره شاه عباس صفوی و سواد برخی نامه‌ها و فرامین حکومتی مربوط به وی طبق نسخه فارسی مجموعه مکاتیب ش ۳۸۴۶ کتابخانه ملک.
۷. غزل ملا محتشم کاشانی م ۹۹۶ ق به صدرالدین محمد دشتکی شیرازی زنده در ۹۶۱ ق و جواب هزل آمیز او، به کوشش مجتبی مجرد. ص ۲۲۵ تا ۲۳۴.
- تصحیح نسخه فارسی ش ۳۸۴۶ و ش ۵۳۲۴ کتابخانه ملک در باب اخوانیات.
۸. سواد وقف نامه حمام و مسجدی که در دارالسلطنه تبریز بایر بود و خواجه صادقی بیک آن را تعمیر نمود، تصحیح ابراهیم عرب پور. ص ۲۳۵ تا ۲۴۰.
- تصحیح وقف نامه فارسی مذکور مورخ ۹۴۸ ق طبق مجموعه خطی ش ۳۸۴۶ کتابخانه ملک.
۹. وقف نامه مزرعه ایزدخواست، تصحیح ابراهیم عرب پور. ص ۲۴۱ تا ۲۵۴.
- تصحیح نسخه فارسی ش ۴۱۹۵ کتابخانه مجلس که شاه سلطان حسین صفوی (۱۱۰۵ - ۱۱۳۵ ق) در سال ۱۱۲۷ موقوفه‌ای را در اطراف شیراز ایجاد نموده است.
۱۰. وقف نامه سنگی رباط و مسجد جامع رادکان، به کوشش سید محسن حسینی. ص ۲۵۵ تا ۲۵۸.
- سواد وقف نامه مذکور منقور بر سنگ مورخ ۱۲۸۳ ق و رادکان در خطه خراسان واقع است.
۱۱. وقف نامه مدرسه بالاسر (شاهرخی)، به کوشش محمدرضا قصبیان. ص ۲۵۹ تا ۲۶۶.
- مجموعه رسائل خطی فارسی (دفتر دهم)، گروه تصحیح متون معارف اسلامی، مشهد، بنیاد پژوهش‌های آستان قدس، ۱۳۹۲، وزیری ۲۸۷ ص.
۱. رساله اثبات الغیبه و کشف الحیره، میراسدالله شوشتری م ۹۶۳ ق، تصحیح ابراهیم عرب پور. ص ۵ تا ۸۴.
- نظری به احوال و آثار مؤلف و معرفی نسخ این رساله و تصحیح نسخه فارسی ش ۱۰۳۹۷ کتابخانه مجلس و نسخه کتابخانه گلپایگانی قم (نک: فهرست گلپایگانی، ج ۱، ص ۵۵) و نسخه ش ۷۵۵۸/۲ مدرسه سپهسالار (نک: فهرست سپهسالار، ج ۳، ص ۱۷۹) که در باب مهدویت و داستان جزیره خضراء تألیف نموده است.
۲. واردات، امیر سید علی همدانی م ۷۸۶ ق، به کوشش سیدرضا صداقت حسینی. ص ۸۵ تا ۱۰۴.
- تصحیح نسخه فارسی ش ۴۲۵۰/۱۷ و ش ۴۳۷۹/۴۱ و ش ۴۲۷۵/۲۳ کتابخانه ملک که مناجاتی است عرفانی همانند مناجات خواجه عبدالله انصاری.
۳. مکاتبات قاضی نورالله شوشتری م ۱۰۱۹ ق، به کوشش ابراهیم عرب پور. ص ۱۰۵ تا ۱۱۹.
- تصحیح مجموعه مکاتباتی فارسی طبق نسخه ش ۱۴۲۰۹ کتابخانه مجلس و ش ۴۶۷۱ کتابخانه ملک که شامل نامه‌های متبادله «اخوانیات» بین قاضی نورالله شوشتری و شیخ ابوالفضل علامی، حکیم عبدالحاذق، حکیم ابوالفتح گیلانی و نصیرای همدانی است.
۴. نصیحت نامه منشور قاضی میرحسین میبیدی قرن ۹ ق، به کوشش حسین رافی. ص ۱۲۰ تا ۱۳۴.
- تصحیح نسخه فارسی ش ۸۹۸۲/۳ کتابخانه مجلس که رساله‌ای است در اخلاق و مواعظ.
۵. لایحه تاریخیه تحدید حدود ایران و عثمانی، میرزا محبعلی ناظم الملک زنده در ۱۳۰۶ ق، به کوشش نصرالله صالحی. ص ۱۳۵ تا ۱۹۰.
- مقدمه مفصلی در باب مناقشات و معاهدات مرزی ایران و عثمانی و تصحیح لایحه مذکور طبق نسخه فارسی ش ۲/۲۱۵۶ / ف کتابخانه ملی (نک: فهرست ملی، ج ۵، ص ۲۱۰) در تاریخ

۵. نصیحت‌نامه منظوم قاضی میرحسین میبدی قرن ۹ ق، به کوشش حسین رافی. ص ۱۵۷ تا ۱۶۴.
- تصحیح رساله فارسی منظوم از مجموعه ش ۱۴۸۷۲ آستان قدس شامل اشعاری در نصیحت و اخلاق، کتابت ۹۱۷ ق.
۶. لایحه تحدید حدود ایران و عثمانی، میرزا محب علی خان ناظم الملک زنده در ۱۳۰۶ ق. ص ۱۶۵ تا ۲۱۵.
- مقدمه مفصلی در باب مناقشات و معاهدات مرزی ایران و عثمانی و تصحیح لایحه مذکور طبق نسخه ش ۱۹۱۹ کتابخانه ملی (نک: فهرست ملی، ج ۴، ص ۳۷۱) و نسخه ش ۲۷۷۵ کتابخانه مجلس (نک: فهرست مجلس، ج ۹/۱، ص ۲۱۸) در تاریخ مناقشات و معاهدات مرزی ایران و عثمانی، کتابت ۱۳۰۲ ق.
۷. دو مکتوب از قاضی زاده کرهرودی قرن ۱۱ ق، به کوشش ابراهیم عرب‌پور. ص ۲۱۶ تا ۲۳۵.
- سواد دو نامه مذکور که ضمن مجموعه خطی ش ۳۸۴۶/۵۹ و ش ۶۳۲۳/۱۲۰ کتابخانه ملک (نک: فهرست ملک، ج ۷، ص ۲۲۵) آمده است. در نامه اول کرهرودی از علمای صاحب‌منصب عهد صفوی شخصی به نام جلال‌الدین محمد ازغدی را یکی از وزرا معرفی کرده که او را به کاری بگمارد و نامه دوم که به الله‌وردیخان نوشته ساقط‌الآخر است.
۸. مصالحه‌نامه صبیبه حسین‌علی خان قرایی با حاجی محمدحسن قاینی، به کوشش ابراهیم عرب‌پور. ص ۲۳۶ تا ۲۳۹.
- سواد مصالحه‌نامه مذکور در باب برخی مزارع و اشجار و آب‌های ناحیه ترشیز خراسان مورخ ۱۲۵۰ ق طبق سند ش ۷۶۲۴۰ آستان قدس.
۹. حاتم‌نامه امیروالهی قمی قرن ۱۰ ق، به کوشش سیدرضا صداقت حسینی. ص ۲۴۰ تا ۲۴۴.
- تصحیح رساله فارسی منظوم از مجموعه خطی ۸۹۸۲ کتابخانه مجلس در باب کرم و وجود حاتم طائی.
۱۰. وقف‌نامه مجالس المؤمنین و یکصد و چهل جلد کتاب دیگر از تاجماه بیگم فراهانی م ۱۲۸۲ ق، به کوشش ابراهیم عرب‌پور. ص ۲۴۵ تا ۲۴۹.
- سواد وقف‌نامه مذکور مورخ ۱۲۰۳ ق. مدرسه بالاسرد در حرم امام رضا (ع) قرار دارد.
۱۲. کتابچه میان ولایت از مجموعه ناصری، به کوشش سیدمحسن حسینی. ص ۲۶۷ تا ۲۸۷.
- تصحیح رساله‌ای فارسی در جغرافیای طبیعی و انسانی خطه میان ولایت از توابع مشهد در دوره ناصری.
- مجموعه رسائل خطی فارسی (دفتر یازدهم)، گروه تصحیح متون معارف اسلامی، مشهد، بنیاد پژوهش‌های آستان قدس، ۱۳۹۲، وزیری ۳۲۱ ص.
۱. حورائیه آذری اسفراینی، نورالدین حمزه بن علی اسفراینی مشهور به آذری اسفراینی م ۸۶۶ ق، به کوشش ابراهیم عرب‌پور. ص ۵ تا ۷.
- شرح حال خودنوشت آذری اسفراینی طبق نسخه ش ۲۴۲۳ دانشگاه تهران و تصحیح رساله حورائیه وی که شرحی عرفانی است بر رباعی مشهور ابوسعید ابوالخیر (حورا به نظاره نگارم صف زد ...)، طبق نسخه فارسی ش ۵۴۲ مجلس سنا و ش ۵۸۸۲ مجلس شورا و ش ۱۱ ج دانشکده ادبیات دانشگاه تهران و ش ۱۵۰۲ کتابخانه ملک.
۲. اجوبه مسائل ملامحسن، شیخ یوسف بحرانی م ۱۱۸۶ ق، به کوشش عبدالله غفرانی. ص ۷۱ تا ۸۰.
- تصحیح نسخه فارسی ش ۵۳۲۰/۱ - ۲۶/۲۰۰ کتابخانه گلپایگانی قم (نک: فهرست گلپایگانی، ج ۴، ص ۲۳۳۵) شامل سؤالات فقهی و اجوبه شیخ یوسف بحرانی که در ۱۱۸۳ ق کتابت شده است.
۳. رساله راحت جان، حاج محمدرضا بن محب علی قاری سبزواری م ۱۰۵۵ ق، به کوشش سیدمحمدرضا رضاپور. ص ۸۱ تا ۱۴۹.
- تصحیح نسخه فارسی منظوم ش ۶۶۲۰ آستان قدس در علم تجوید و قرائت قرآن به ترتیب سور که در ۱۰۴۶ ق سروده شده است.
۴. معراجیه شیخ الاسلام محمد شفیع عاملی قزوینی قرن ۱۲ ق، تصحیح ابراهیم عرب‌پور. ص ۱۵۰ تا ۱۵۶.
- تصحیح قصیده کوتاهی در منقبت امام علی (ع) بدون اشاره به نسخه آن.

- سواد وقف نامه مذکور به نقل از نسخه ش ۴۱۵۲ کتاب «مجالس المؤمنین» محفوظ در آستان قدس. کتب مذکور در ۱۲۶۲ ق وقف آستان قدس شده است.
۱۱. سواد وقف نامه موسی خان فراهانی م ۱۲۶۲ ق، به کوشش ابراهیم عرب پور. ص ۲۵۰ تا ۳۰۷.
- سواد شش وقف نامه فارسی املاک و اموالی از موسی خان «متولی آستان قدس از ۱۲۴۸ تا ۱۲۶۲ ق» بر آستان قدس و عتبات عراق طبق نسخه ش ۱۴۹۶۳ کتابخانه مجلس.
۱۲. سواد جواز امیر علاء الملک موسوی «متولی حرم مطهر رضوی» برای شیخ محمد الحموی به تاریخ اواسط دهه دوم محرم سال ۹۰۶ ق، به کوشش رضا نقدی. ص ۳۰۸ تا ۳۲۱.
- سواد جواز مذکور طبق نسخه ش ۲۱۴۳ کتاب مشیخه محفوظ در دانشگاه تهران که تأیید نامه ای است مبنی بر تشکیل مجالس سودمند وعظ و خطابه شیخ محمد حموی یزدی در آستان قدس در مدت اقامت وی در مشهد در ۹۰۶ ق.
- مجموعه رسائل خطی فارسی (دفتر دوازدهم)، گروه تصحیح متون معارف اسلامی، مشهد، بنیاد پژوهش های آستان قدس، ۱۳۹۲، وزیری ۲۶۵ ص.
۱. رساله در شرح بیته از عطار نیشابوری، احمد خلخالی قرن ۱۰ ق، به کوشش ابراهیم عرب پور. ص ۵ تا ۱۲.
- تصحیح نسخه فارسی ش ۵۸۸۲/۱ کتابخانه مجلس کتابت ۱۰۴۳ ق در شرح عرفانی بیته از عطار (سایه نشین بود عقل روی به خلوت نهاد / سایه برانداخت عشق او به ملامت کشید).
۲. سه مکاتبه از شاه طهماسب و عبیدالله اوزبک، به کوشش ابراهیم عرب پور. ص ۴۸ تا ۱۲.
- سواد مکاتبات فارسی مذکور مورخ ۹۳۶ ق طبق نسخه ش ۳۸۴۶ کتابخانه ملک که ناظر به مناقشات مذهبی و عقیدتی علمای دربار شاه طهماسب شیعی و عبیدالله ازبک سنی و اثبات هر طرف حقانیت مذهب خود و ابطال مذهب خصم.
۳. صحیفه الاولیاء، سید محمد نوربخش م ۸۶۹ ق، به کوشش ابراهیم عرب پور. ص ۴۹ تا ۱۱۰.
- شرحی بر احوال و آثار سید محمد نوربخش و معرفی نسخ صحیفه الاولیاء و تصحیح نسخه بلتستان (نک: فهرست مشترک
- نسخه های خطی پاکستان، ج ۷، ص ۵۱۴) و نسخه ش ۴۱۹۰/۱۶ کتابخانه ملک (نک: فهرست ملک، ج ۷، ص ۲۴۲) که مثنوی ای است به فارسی در ۴۳۳ بیت در معرفی عرفای عصر مؤلف.
۴. سه وقف نامه سنگی از مدارس علمیه مشهد، به کوشش محمود پسندیده. ص ۱۱۱ تا ۱۲۸.
- سواد وقف نامه مدرسه فاضل خان، نواب و سلیمانیه که در دوره صفوی و قاجار احداث و وقف نامه های آنها بر سنگ حجاری و در مدارس مذکور نصب شده است.
۵. معراجیه ملاحیرتی تونی م ۹۶۱ ق، به کوشش ابراهیم عرب پور. ص ۱۲۹ تا ۱۳۸.
- تصحیح منظومه فارسی ۶۱ بیته در معراج حضرت ختمی مرتبت (ص) طبق نسخه ش ۲۵ ب کتابخانه ادبیات دانشگاه تهران، و ش ۵۵۳۱ دانشگاه تهران.
۶. ده ساقی نامه از شیخ الاسلام سید محمد شفیع عاملی قزوینی قرن ۱۲ ق، به کوشش ابراهیم عرب پور. ص ۱۳۹ تا ۱۴۸.
- تصحیح ۱۰ ساقی نامه در منقبت امام علی (ع) بدون اشاره به نسخه آن.
۷. مناظره امام صادق (ع) م ۱۴۸ ق با طبیب هندی، به کوشش سید رضا صداقت حسینی. ص ۱۴۸ تا ۱۵۸.
- تصحیح رساله فارسی که در انتهای نسخه ش ۲۶۰۳ کتاب «مجالس المؤمنین» کتابخانه وزیری آمده است.
۸. رساله در بیان ظهور حضرت صاحب الامر (صلوات الله علیه)، مؤلف مجهول، به کوشش ابراهیم عرب پور. ص ۱۵۹ تا ۲۰۰.
- تصحیح نسخه فارسی ش ۷۵۵۸ کتابخانه مدرسه سپهسالار (نک: فهرست سپهسالار، ج ۵، ص ۵) کتابت قرن ۱۱ ق که ترجمه به فارسی بخشی از کتاب «الارشاد» شیخ مفید م ۴۱۳ ق است.
۹. ترجمه فصلی از باب ششم کتاب مجموع الرائق من ازهار الحدائق، مترجم مجهول، به کوشش ابراهیم عرب پور. ص ۲۰۱ تا ۲۱۱.
۱۰. تصحیح نسخه فارسی ش ۷۵۵۸ کتابخانه مدرسه سپهسالار (نک: فهرست سپهسالار، ج ۵، ص ۵) کتابت قرن ۱۱ ق. مجموع الرائق از سید هبة الله بن ابی محمد الحسن الموسوی قرن ۸ ق

است که در ۷۰۳ق تألیف نموده و فصل مربوط به مهدویت به فارسی ترجمه شده است.

۱۰. رساله در ذکر بعضی علامات حضرت امام مهدی (ع)، مؤلف مجهول، به کوشش ابراهیم عرب‌پور. ص ۲۱۲ تا ۲۱۹.

تصحیح نسخه فارسی ش ۷۵۵۸ کتابخانه مدرسه سپهسالار (نک: فهرست سپهسالار، ج ۵، ص ۵) کتابت قرن ۱۱ق.

۱۱. وقف نامه اولادی سید محمد علوی حسینی سبزواری مشهور به صائم‌الدهر، به کوشش ابراهیم عرب‌پور. ص ۲۲۰ تا ۲۳۶.

سواد وقف نامه مذکور مورخ ۱۰۷۹ق طبق نسخه محفوظ در آستان قدس.

۱۲. مجموعه حُسن، میروالهی قمی قرن ۱۰ق، به کوشش سیدرضا صداقت حسینی. ص ۲۳۷ تا ۲۴۲.

تصحیح نسخه ش ۲۵۹۸ دانشگاه تهران و ش ۸۹۸۲/۲۷ و ش ۱۳۴۷۲/۲۴ کتابخانه مجلس که مشتمل است بر اشعاری عرفانی.

۱۳. مناقب الائمة، حاجی ابرقویی زنده در ۹۷۲ق، به کوشش سیدرضا صداقت حسینی. ص ۲۴۳ تا ۲۶۵.

تصحیح نسخه فارسی ش ۹۶۴ کتابخانه مجلس که اشعاری است در منقبت ۱۲ امام (ع).

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی